

04/30/09 - Haplologi

En haplologi er når den ene af to ens eller næsten ens stavelser elideres, som regel nabostavelser, fx latin *nutritrix* > *nutrix* (*amme*, sb.). Det er ikke et særlig almindelig fænomen, men det forekommer dog ofte nok til at det har fået sin egen betegnelse.

Eksempler på haplogier i dansk

Et af de første eksempler man plejer at hive frem, er at *haplologi* selv kan gøres til genstand for en haplologi: *haplogi*.

Ikke-etablerede haplogier, som jeg har stødt på gennem tiden:

- *autenticitet* > *autencitet* (meget udbredt ifølge google)
- *narcissisme* > *narcisme*
- *kvantitativ* > *kvantitiv/kvantativ*
- *initiativ* > *initiv*
- *alkoholholdig* > *alkoholdig* ? tak til Marie
- *fænomenologi* > *fænomelogi*
- *autorisation* > *autorition*
- *testosteron* > *testeron/testoron*
- *antropologi* > *antrologi*
- *feminisere* > *feminisere*
- *kakografobi* > *kakografobi* (frygt for stavfejl)

- *morfofonologi* > *morfonologi*

Etablerede haplogier:

- *tragikomisk* < *tragikokomisk* (af *tragik* + *komik*)

- *stipendium* < *stipipendium* (af *stips* + *pendere*)

- *pacifist* < *pacificist* (det hedder *pacificere* og ikke *pacifere*)
- *kamille* < *kamomille* ? tak til Adam
- *amfora* < *amfifora* ? tak til Adam

I dansk spontantale kan man finde eksempler på noget der kan kaldes haplologier i forbindelse med schwa-reduktion. Her er nogle jeg har fundet i DanPASS-korpusset:

- *eneste sted > ene sted.*
- *takkerne nedad > takker nedad.*
- *så fortsætter du > så fortsættu.*

Og så er der de spøgefulde haplologier:

- *Hvor skal du Henrik?*
- *Ud og gi'raffen mad.*
- *Husk at ta'lerknen med.*

En slags haplologier?

Følgende eksempler er måske ikke helt rene haplologier, men det ligner lidt.

To ens konsonantgrupper reduceres ofte til en (men stavelsesantallet reduceres ikke):

- *faststoffysik > fastoffysik*
- *tekststørrelse > tekstørrelse*
- *poststempel > postempel*

- *dansk skole > dan skole*

To ens småord efter hinanden er vi ikke glade for:

- *Kurset varer til til sommer > kurset varer til sommer.*
- *En besynderlig måde at tage tøj på på > en besynderlig måde at tage tøj på.*
- *Gebyr for for sen betaling > gebyr for sen betaling*
- *Hun spurgte om om jeg ville med > hun spurgte om jeg ville med.*

Endelserne *?rere* og *?dede* falder i udtalen ofte sammen med *-re* og *-de*. Det ligner en haplogi, men der er nok tale om en generel proces i dansk hvor to stavelsesbærende trykløse lyde efter hinanden reduceres til en, og det har således ikke specifikt at gøre med at stavelserne ligner hinanden. Fx:

- *murere* > *mure*
- *bærere* > *bære*
- *kedede* > *kede*
- *hadede* > *hade*

Haplologier i andre sprog

Et udvalg af historiske haplologier i andre sprog:

- Engelsk: *England* < *Englaland* ? tak til Adam
- Svensk: *tiondel* < *tiondedel* (men det hedder *niondedel*) ? tak til Adam
- Engelsk: *Master debater* bruges indimellem som nedsættende udtryk pga. den haplologiske henvisning til *masturbator*.

Kender du andre eksempler, så skriv gerne en kommentar nedenfor.

:

1. Stavelsestab og ordfrekvens
2. De hyppigste danske stavelser
3. Sprogminuttet om stavelsestab